

PISMA VERI¹

Časopis „Snob“ je u svom novembarskom broju za 2010. godinu objavio pisma Vladimira Nabokova upućena njegovoj ženi Veri Slonim. U arhivi piščevog sina Dmitrija Nabokova sačuvano je oko 300 pisama – 300 malenih Nabokovljevih remek-dela, nastalih u periodu od 1923. do 1975. godine. Njujorški izdavač Knopf će 2011. godine objaviti ta pisma na engleskom jeziku, u knjizi *Letters to Vera (Pisma Veri)*, a na ruskom jeziku njihov omanji izbor za sada će biti dostupan samo na stranicama pomenutog časopisa.

U svojim pismima Nabokov nije samo genijalni pisac (iako nas čak i u epistolarnom žanru iznenađuje plastičnost njegovog jezika), već je i običan čovek. On piše svojoj voljenoj Veri o snovima i leptirima, o promaji, honorarima i cenama mleka. O tome kako ga je mučio želudac i kako je prvi put u životu video pandu u londonskom zoološkom vrtu. Kako je plakao ponovo čitajući Floberovu *Gospođu Bovari* i kako smatra da je Tolstojeva *Krajcerova sonata* – „trivialna brošurica“. Detaljno priča o tome kako su mu noću uz zvuk kiše nadolazili stihovi, kako su se rađale nove priče, o svom uspehu u štampi, na predavanjima, u prevodima. Svoju voljenu ženu naziva „moje majmunče“, „vrapčić“, „moje jedinstveno perce“. Svoj dragog sina – „moj mišić, mišulenko“. No, čak i u tim ličnim pismima Nabokov ostaje Nabokov, sa svom slikovitošću koja je karakteristična za njegov prepoznatljiv stil. On piše: „Raj je nebeski, po svoj prilici, pomalo dosadan – i tamo je toliko perja – serafimskog – da govore kako je pušenje zabranjeno. Ponekad, međutim, sami anđeli puše – u rukav – a kada prolazi arhandeo – bacaju cigaru: i tako nastaju zvezde padalice.“

Predstavljamo, dakle, izbor nežnih, umiljatih izjava ljubavi, prošaranih dragocenim detaljima života koji nama više nije dostupan.

08.11.1923.

Iz Berlina u Berlin.

Kako da ti objasnim, srećo moja, zlato moje, predivna srećo, koliko sam ja ceo tvoj – sa svim svojim uspomenama, stihovima, zanosima, unutrašnjim vihorima? Da ti objasnim da ne mogu ni reč da napišem, a da ne čujem kako je ti izgovaraš, ni sitnice proživljenog ne mogu da se prisetim bez žaljenja – tako snažnog! – da je, eto, nismo zajedno proživeli, pa neka je ona i ono najličnije, ono neizrecivo – a ne tamo neki jednostavan zalazak, na okretnici puta – razumeš li, srećo moja?

I znam: ne umem ništa da ti iskažem rečima – a preko telefona – sve isпадa tada užasno ružno. Zato što sa tobom moram da govorim – neobično je, kako na primer kažu, sa ljudima kojih odavno nema, razumeš li, u značenju čistote i lakoće i duševne preciznosti

¹ Preuzeto iz časopisa *Snob*, br. 11(26), novembar 2010; za *Snob* priredili O. J. Voronjina i B. Bojd, uz pomoć G. A. Barabtarla. (*Prim. prev.*)

ME

– A ja užasno je patauge.² Međutim, tebe je moguće povrediti ružnim deminutivom – jer si čitava tako osetljivo zvučna – poput morske vode, lepotice moja.

Kunem se – i * mrlja od mastila nema nikakve veze sa tim – kunem se svime što mi je dragoceno, svim onim u šta verujem – kunem se da tako kako tebe volim nikada nisam voleo – sa takvom nežnošću – do suza – i sa takvim svetlim osećajem. Na ovom listku, ljubavi moja, počeo sam nekako (Tvoje lice je između)³ da ti pišem stihove i evo, ostade veoma nezgodan repić – spotakao sam se. A drugog papira nemam. I najviše od svega želim da ti budeš srećna, i čini mi se da bih ja mogao tu sreću da ti dam – jednostavnu sreću, sunčanu – i ne sasvim običnu.

I moraš da mi oprostiš moju sitničavost – to, što ja sa gađenjem razmišljam o tome, kako ču – practically⁴ – sutra slati ovo pismo – a zajedno sa njim spremam sam da ti dam svu svoju krv, ako bi bilo potrebno – teško je to objasniti – zvući banalno – ali nije tako. Evo, reći ču ti – mojom ljubavlju moglo bi se ispuniti deset vekova ognja, pesama i odvažnosti – čitavih deset vekova, gromadnih i krilatih, prepunih vitezova što odlaze na plamene brežuljke – i predanja o velikanima – i žestokih Troja – i narandžastih jedara – i pirata – i pesnika. I to nije književnost, jer ako još jednom pažljivo pročitaš, videćeš da su vitezi bili debeli.

Ne – ja samo želim da ti kažem, da nekako ne mogu da zamislim život bez tebe, bez obzira na to što ti misliš da je meni „zabavno“ da te ne vidim dva dana. I znaš, ispada, da uopšte nije Edison izmislio telefon, već neki drugi Amerikanac – tih, skroman čovek – čijeg se prezimena niko ne seća. Tako mu i treba.

Čuj, sreća moja – nećeš više govoriti da te mučim? Kako bih voleo da te odvedem sa sobom bilo gde – znaš li šta su radili stari razbojnici: široka kapa, crna maska i musketa sa zvonastim proširenjem. Ja te volim, želim te, užasno si mi potrebna... Oči tvoje – što se tako čudesno sjaje, kada, naslonivši se, pričaš nešto smešno – oči tvoje, tvoj glas, usne, ramena tvoja – tako lagana, osunčana....

² Fr. grešiti, gubiti tok misli. (*Prim. prev.*)

³ Početak stiha pesme, koji je stavljén u zagradu. (*Prim. prev.*)

⁴ Eng. praktično. (*Prim. prev.*)

Došla si u moj život – ne onako kako se dolazi u goste (znaš onako, „ne skidajući šešir“), nego onako kako se ulazi u carstvo, gde su sve reke iščekivale tvoj odraz, svi putevi – tvoje korake. Sudbina je poželeta da ispravi svoju grešku – ona kao da je od mene tražila oproštaj za sve svoje pređašnje laži. Pa kako da odem od tebe, bajko moja, sunce moje? Razumeš li, kad bih te manje voleo, morao bih da odem. A ovako – jednostavno nema smisla. I ne umire mi se. Postoje dva tipa „biće šta bude“. Bezvoljno i voljno. Oprosti mi – ali ja živim ovim drugim. I ne možeš da mi oduzmeš veru u ono o čemu se bojam da razmišljam – takva bi bila sreća... Eto opet – repić.

Da: staromodna tromost govora

čelična jednostavnost... Srce je tada vatrenije:

čelik je usijan zanosom...

To je delić moje poeme – koji nije ušao u nju. Zabeležio sam ga nekako, da ga ne bih zaboravio, i evo sada – ne da mi mira.

Sve ovo pišem ležeći u krevetu, oslanjajući papir na ogromnu knjigu. Kadaugo noću radim, odjednom na portretu sa zida (nekakva prabaka našeg domaćina) oči postaju prodorne, isuviše neprijatne, veoma mučne. Veoma je dobro što sam stigao do kraja ovog repiće, jako mi je smetao.

Ljubavi moja, laka ti noć...

Ne znam, hoćeš li se snaći u ovom mom pismu punom grešaka... No, svejedno... Volim te. Čekaću te sutra u 11h uveče – ako ne, nazovi me posle 9h.

V.

07.06.1926.

Iz Berlina u sanatorijum St. Blazien u Švarcvaldu,
na jugu Nemačke.

Majmunče moje,

juče sam oko devetizašao da se prošetam [...], osećajući po čitavom telu onu olujnu napetost, što glasnik je stihova. Vrativši se kući do deset nekako sam se zavukao u sebe, pretražio, malo se pomučio i ispuzao praznih ruku. Ugasio sam svetlo – i iznenada se pojavi prizor – sobičak u tulonskom lošem hotelu, baršunasto crna dubina prozora, otvorenog prema noći i negde daleko u toj tami – šumorenje mora, kao da neko sporo uvlači i ispušta vazduh kroz zube. Istovremeno sam se prisjetio kiše, koja je pre neko veče tako fino romorila po dvorištu, dok sam ti pisao. Osetio sam da će biti stihova o tihom šumu – ali uto mi se u glavi zamuti od umora i kako bih zaspao, počeo sam da mislim na tenis, da zamišljam kako ga igram. Pričekavši, opet sam upalio svetlo, oteturao se do klozeta. Tamo voda dugo šljiska i žubori posle toga, kako je povučeš. I eto, vrativši se u krevet, uz taj tihu šum u cevi – praćen prisećanjem-osećajem crnog prozora u Tulonu i skorašnje kiše, napisao sam dve strofe pesme koju ti prilažem – drugu i treću: prva se iskobeljala skoro odmah, u celini – drugu sam čupao duže, nekoliko puta je ostavljući, kako bih izravnao čoškove ili razmislio o još nepoznatim, no osetnim preostalim strofama. Napisavši te dve, drugu i treću, umirio sam se i zaspao – a izjutra, kada sam se probudio, osetih da sam zadovoljan – i odmah sam počeo da pišem dalje. Kada sam u pola jedan krenuo kod Kaplan (madam) na čas, četvrta, šesta i delimično sedma su bile gotove – i tada osetih ono zadivlju-

juće, neobjašnjivo, što je verovatno najpriyatnije u toku stvaralaštva, a zapravo – preciznu meru pesme, koliko će u njoj biti ukupno strofa; i tada sam znao – iako možda trenutak pre toga nisam znao – da će tih strofa biti ukupno osam i da će u poslednjoj biti drugačiji raspored rima. Stvarao sam na ulici i zatim u toku ručka (bila je džigerica sa pireom i kompot od šljiva) i posle ručka, pre nego što ću poći kod Zaka⁵ (u tri sata). Padala je kiša, bilo mi je dragو što sam uzeo plavo odelo, crne cipele, kišnu kabanicu i u tramvaju sam dovršio pesmu ovim redom: osma, peta, prva. Prvu sam završio one minute dok su otvarali kapiju. Sa Šurom sam se igrao sa loptom, zatim smo čitali Velsa uz strašnu grmljavinu: čarobna se oluja razbesnela – kao da je u skladu sa mojim oslobođanjem – jer sam potom, vraćajući se kući i gledajući u bare što su se presijavale, kupujući „Kariku“ i „Obzerver“ na stanici Šarlotenburga, osetio raskošnu lakoću. U „Karici“ se obrelo obaveštenje „Ruske volje“ (šaljem ti ga, a zbornik ću uzeti sutra). Usput sam svratio kod Anjute,⁶ video J. L.,⁷ on je baš dobio pismo od S. B.⁸ Oko sedam oni krenuše u nekakvu prodavnici, a ja sam pošao kući i po dogovoru sa Anjutom izvukao ispod novina i naftalina tvoju bundicu (sa takvim milim majmunčetom na okovratniku...). Sutra će je Anjuta upakovati i poslaću ti je. Do večere sam čitao novine (od mame sam dobio pismo; tesno im je, ali ne žive loše), zatim sam jeo krompir sa komadićima mesa i mnogo švajcarskog sira. Seo sam da ti pišem oko devet, to jest posegnuo sam za notesom i iznenada spazih pisamce koje je stiglo za vreme mog odustava i koje ja nekako nisam primetio. Milo moje. Kakvo majmuničasto pisamce... Čini mi se da te iz S. B.⁹ ne tera toliko vazduh koliko „porodični poslovi“? Anjuta kaže, i ja mislim da je u pravu, da planinski vazduh često u početku tako deluje, ali zatim se, posle dva, tri dana navikneš i bude ti veoma dobro. Ne, majmunče, ne vraćaj se – u najstariji, najodvratniji kofer ću te spakovati i vratiti nazad. Katolicima ću sutra poslati tvoj odgovor – hvala, majmunče.¹⁰ Ostaviću poleđinu ovog lista belu, spava mi se. Bez mene je čovek doneo cigare. Uzeo sam od Anjute 30 maraka i sutra ću isto toliko dobiti od Kaplanovih. Volim te, majmunče.

V.

17.05.1930.

Iz Praga u Berlin.

Zdravo, radosti moja,

...Upravo je otišao Fedorov, o kome sam vam pisao, srećo moja. On mi savetuje da idem u Varnu, tamo je izuzetno jeftino i ima mnogo leptira. Put odavde košta 20 maraka, ukupno – od Berlina – znači 40, za dve persone ili ti za dve životinje – 80, povratna karta je 160, a soba se može naći za 20 (za dve životinje), za mesec, i hrana je za dvoje jedna marka

⁵ Aleksandar (Šura) Zak – jedan od učenika V. N, sa kojim se zbližio 20-ih godina. (Prim. prev.)

⁶ Ana Lazarevna Fejgina (1888–1972), sestra od tetke Vere Nabokov. (Prim. prev.)

⁷ Jevsej Lazarev Slonim (1865–1928), otac Vere Nabokov. (Prim. prev.)

⁸ Slava Borisovna Slonim, rođena Fejgina (1872–1928), majka Vere Nabokov. (Prim. prev.)

⁹ Sanatorij Sveti Blazijen, u kome se Vera Nabokov odmarala zajedno sa majkom. (Prim. prev.)

¹⁰ Nešto pre toga V. N. je poslao Veri Jevsejevnoj pismo iz Katoličanske uprave, napisano na nemačkom jeziku. Tvrdeći da sam ne može da napiše pismeni odgovor, zamolio je ženu da ona to uradi umesto njega. (Prim. prev.)

dnevno – i ispada da nam za mesec dana za život i put treba 250 (komotno). Krenućemo, mislim, početkom juna. Zmija тамо nema, а Nem. Dančenko¹¹ ће заčas srediti vizu...

...Da li ste bili kod Miše, lepotice moja, i uopšte, šta vi radite? [...] Čim dobiješ novac pošalji mi nešto, otprilike deset, petnaest maraka, osim onih 20 za put. Sada pregovaram sa jednim češkim izdavačem oko *Mašenjke*, ne znam hoće li je objaviti (to preko jedne Čehinje, koja živi kod mame). Mila moja, ljubim vas. Kako vaše zdravlje, zdravulence? Da, volim te, beskrajno te volim. Molim te, piši mi, inače ću opet zapasti u melanoliju i prestaću da pišem. Ljubav je moja larentija,¹² toplo moja.

V.

Vera Slonim je Nabokovu bila i muza i kritičar, a čak mu je i besplatno prekučavala tekstove. Njihov savez je bio čvrst – prekomerne erotske pišćeve fantazije ovaplotile bi se češće u književnosti, nego u životu.

03.02.1936.
Iz Pariza.

Srećo moja dragocena,

nikakve večeri neću da prieđujem u Holandiji, to je potpuna glupost. U Briselu će biti franko-rusko veče verovatno 18. ili 19, posle čega ću se vratiti u Berlin. Ne želim više da čujem za Kaplanovu¹³ idiotsku ideju. Kakva glupost....

Gospode, posetio sam Kalašnjikove¹⁴ – i više ni nogom neću kročiti tamo (oni žive odmah iza čoška, ali to ne znaju)... Kalašnjikov je ridao, mnogo je govorio o svojim i tuđim polnim organima, o bogatstvu (Tatjana se obogatila), o trepanaciji lobanje, kojoj se dva

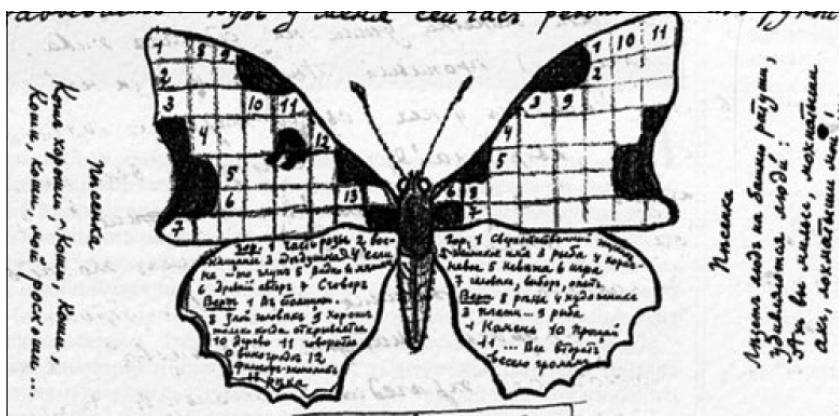
¹¹ Vasilije Nemirović-Dančenko (1849–1936), pisac, brat režisera i dramaturga Vladimira Nemiroviča-Dančenka. Od 1921. godine živeo je u emigraciji. (*Prim. prev.*)

¹² Larentia, leptir iz porodice Geometridae (Phalaenidae). (*Prim. prev.*)

¹³ Mihail Kaplan (1893–1979), vlasnik ruske knjižare u Ulici Operon u Parizu. (*Prim. prev.*)

¹⁴ Mihail Kalašnjikov, Nabokovljev školski drug iz Kembridža. (*Prim. prev.*)

puta podvrgao, i savetovao mi je da čitam Claude Farrere-a.¹⁵ Doručkova sam – juče – kod Kjandžuncevih,¹⁶ odakle sam otiašao kod Hodasevića: prsti su mu zamotani – čirevi, i lice mu je žuto, kao Sena danas, i pakosno mu se pregiba tanka crvena usna (a tamno, čisto, uzano odelo se tako cakli, da te oči bole), a žena sa lepim, punim ljubavi očima i uopšte do struka (odgore naniže) nije loša, ali dalje joj se iznenada naglo rascvetavaju bedra, koja ona kao krivac sakriva u površinama koje se premeštaju prilikom koračanja, poput kese sa prljavim vešom... Sumanuto želim da pušim, no, kako mi se čini, ipak ću sačuvati nevinost... Ljubavi moja!

U jednom od pisama Nabokov je nacrtao leptira-ukrštenicu, kako bi zabavio voljenu.

10.05.1937.

Iz Pariza u Prag.

Srećo moja draga,

veoma sam se brinuo, tvoja razglednica je stigla tek danas.... Čak ne znam ni gde si odsela. Koliko ću čekati na vizu? Hteo bih da krenem u četvrtak. Bojim se da ćeš se uznemiriti zbog svog pasoša, ali se nadam da ću preko bon homme,¹⁷ koga ću sutra videti, to nekako regulisati. U svakom slučaju, dobro je što sam uspeo da dobijem svoj permit.¹⁸ Ti, za svaki slučaj, probaj da saznaš nešto o češkoj dozvoli za prebivalište. Ili ćemo do 07.07. stići ovamo?

Istovremeno sam primio veoma prijatne vesti od „Galimara“ – da oni tamo čitaju *Despair*,¹⁹ i od „Albin Michel“²⁰ (preko Dusje):²¹ njihovi čitaoci su dali sjajne ocene, tako da postoje sve

¹⁵ Klod Farer (1876–1957), francuski pisac, autor „egzotičnih“ romana. (Prim. prev.)

¹⁶ Kjandžuncev, Nabokovljev drug iz razreda, vlasnik bioskopa u Parizu. (Prim. prev.)

¹⁷ Fr. dobar mali. (Prim. prev.)

¹⁸ Eng. propusnica, dozvola. (Prim. prev.)

¹⁹ Eng. Očajanje. (Prim. prev.)

²⁰ Albin Mišel (1873–1943). Mišel je 1911. godine osnovao izdavačku kuću, nazvavši je svojim imenom.

Ona i danas postoji. (Prim. prev.)

²¹ Ergaz. (Prim. prev.)

šanse da „Albin“ kupi knjigu. Možda sam tom frazom povukao svoju sreću za lakat i sve se već rasplelo. Videćemo.

Sa *Fialtom*²² beskrajne peripetije: Roš ju je prepisao ne samo veoma nečitko, već je još napravio i nove greške. Predaću je tek u utorak. Taj prepis plus prefektura plus zlokobna zubobolja, koje se i danas (borba nerva sa arsenikom) budi, protežući se i trzajući se, donekle su me izmučili. A najviše želim što pre da ti dođem, ljubavi moja... Kako sam srećan što smo se napokon oslobođili Nemačke. Nikada, nikada, nikada se tamo neću vratiti. Neka je prokleta – i neka je proklet sav taj hladni ološ. Nikada.

„Gomilam“ oproštajne vizite. Ručao sam sa Bunjinom. Kakav je on grubijan!... Zato Vera Nikolajevna,²³ iako ružnjikava, još uvek prižeљkuje mladu ljubav („On je ponekad tako grub sa mnom, Ljonja“, rekla mi je sa nekakvim gnusnim materinskim zadovoljstvom o Zurovu),²⁴ no krajnje je dobromerma i učinila je mnogo najmilijih usluga za mene. A Ivan sa njom razgovara kao nekakav prostački despota u strukturiranom muškom kapetu, mrmljući i sa zlobom, oponašanjem, ismevajući njene intonacije – strašan, mizeran, podočnjaci mu pod očima, vrat kao u kornjače, večito pripit. No Ilijusa greši: on mi uopšte ne zavidi zbog književnosti, već zbog onoga „uspeha kod žena“, kojim me nagrađuju trivijalni tračevi...

...Mila ljubavi moja, kako volim tvoj rukopis, tu senku tvog glasa što promiče... Sutra očekujem dugačko pismo...

Kada bi znala kako želim da pišem *Dar*. Ljubim te puno, puno, ljubavi moja. Umorio sam se, pero gubi vid i spotiče se. Juče sam uzalud za dečaka tražio razglednicu sa vozom. U jednom kiosku prodavac mi reče: „Nemam sa vozovima, ali možda vi želite razglednice sa lepim devojkama...“ Kakvi divni kesteni ovde cvetaju!

V.

20.03.1941.

Iz Wellesley koledža u Njujork

Od one noći stomak me je potpuno prošao!

Ljubavi moja,

danas se lagano bavim predavanjima i prevodima iz Puškina. Bojam se da sutra neću stići da ti pišem: ujutro „talk“²⁵ na času Engleskog stila i kompozicije (ukratko, na Odsek engleske filologije), otprilike pola sata (nije bilo u programu, ali sam pristao), a potom predavanje o sovjetskoj šort.²⁶ Posle toga – Boston.

Jutros sam se šetao, vetar okrenu na proleće, veoma je izrazit, ali još je hladno. Papirno bela, nepristojno tanana stabla malenih američkih breza na fonu mladog plavog neba.

²² Proleće u *Fialti* (1956), zbirka priovedaka iz kasnijeg perioda Nabokovljevog stvaralaštva. (Prim. prev.)

²³ Vera Nikolajevna Muromceva (1881–1961), druga Bunjinova žena. (Prim. prev.)

²⁴ Leonid Fjodorovič Zubrin, pisac koji je proveo mnogo godina u Grasu (Francuska) zajedno sa Bunjinom. Od 1929. godine, lični piščev sekretar. Posle smrti Bunjina i njegove žene preuzima brigu o arhivu Bunjina. (Prim. prev.)

²⁵ Eng. predavanje. (Prim. prev.)

²⁶ Eng. Soviet Short – Sovjetska priča – naslov jednog od predavanja V. N. pripremljenog za gostovanja po univerzitetima. (Prim. prev.)

Pak-papir suvog hrastovog lišća. Oštro upadljivi, crveni, plavi ramovi devojačkih bicikala (da ne zaboravim sutra dve stvari: Velo, Štejn!), prislonjenih na jele.

Šetao sam sâm. Seul. Souls.

Evo, na primer, ovo:

That sea-day with a storm impending – (tempest nighing)
how enviously did I greet
the rush of tumbling billows ending (dying)
In adoration at her feet!²⁷

Zanimljivo, hoće li Mitenjka shvatiti suštinu crteža, koji sam za njega nacrtao. Objasni mu najpre da klizači crtaju 8 i da su Rimljani išli u takvim kućnim ogrtićima. Ich hab geda- cht dass ich bekomme ein Brief von dir heute.²⁸ Ovdašnja profesorica nemačkog nije zna- la ko je Kafka.

Najdraža Miss Kelly mi sada šalje činiju sa raskošnim doručkom u krevet, nanjušivši da neću dugo izdržati te zajedničke trpeze u 15 do 8h ujutro. Kuvarica se zaklela da "we are going to put some fat on the bones of that man"²⁹ i postiže virtuoznost u pečenju najra- zličitijih slatkih zemički koje ja mrzim. Obožavam te, mačkice moja.

V.

MITENJKI
RIMSKA OSMICA³⁰

06.04.1944.

Iz Kembriđa u Njujork.

Draga moja dušice, juče je bio dan neobičnih događaja... Oko jedan... zdrav i čio, do- ručkovao sam u Vursthausu, pojevši Virginia ham sa spanaćem i popivši kafu... Tačno u 2.30h osetih iznenadnu mučninu, jedva sam stigao da istrčim na ulicu – i uto poče: pot- puno homerska mučnina, krvavi proliv, spazme, slabost. Ne znam kako sam stigao do kuće, gde sam sve puzao po podu i bljuvao po kantama za đubre. Nekako sam ipak uspeo da prikupim snagu da pozovem T. N.³¹ koja je pozvala vozilo hitne pomoći, koje me je od- vezlo u zaista jezivu bolnicu, u kojoj si ti bila sa Mitenjkom. Potpuno bespomoćni brinet je pokušavao da isprazni moj želudac kroz nos – bolje da se ne prisećam – ukratko, zamolio sam, grčeći se od probadanja i povraćajući, da me što pre odvedu na drugo mesto. T. N. shvativši da je tamo doktor, odvede me kod njih. Već sam bio u stanju potpunog kolapsa.

²⁷ Prevod stihova prvog poglavlja *Evgenija Onjeginu* (XXXIII). U zagradama su varijante prevoda kod prvog i trećeg stiha. (*Prim. prev.*)

²⁸ Nem. Mislio sam da će od tebe danas dobiti pismo. (*Prim. prev.*)

²⁹ Eng. „Obložićemo kosti ovog čoveka masnoćama.“ (*Prim. prev.*)

³⁰ Na posebnoj stranici na kraju pisma je crtež za Mitenjku: klizalište, u daljini se nazire rimski hram. Čelavi Rimjanin sa lovovrom vencem tek što je završio sa ispisivanjem cifre VIII klizaljkama po ledu. (*Prim. prev.*)

³¹ Tatjana Nikolajevna Karpovič, žena M. Karpoviča. (*Prim. prev.*)

Taj doktor, najmiliji (ne sećam se njegovog imena), odmah je sve organizovao i odneo me u bolnicu u kojoj si ti ležala. Tamo su me smestili u sobu sa starcem koji je umirao, užasno i mučno krkljajući – od tog hroptanja nisam mogao da zaspim. U žile su mi ulili veliku bocu sonog rastvora – i danas sam, iako proliv od jutros još traje, odlično, strašno sam gladan – i puši mi se – a daju mi samo vodu. Leči me doktor Cooney...

...Tek što su mi dali prvi put da jedem (5.30h), pri čemu, što je veoma čudno (no, ti to znaš) – rižoto, slaninu, kruške u konzervi. Slaninu nisam jeo. Pišem ti o tome jer se bojam da ne dođe do nekog nesporazuma – užasno se brinem zbog operacije našeg dečaka – kako je čudno što smo danas (sreda) obojica u bolnici. Glupa priča, ali generalno, sada sam potpuno zdrav. Ne vredi pričati o ovdašnjim uslovima boravka. Čisto je, ali užasno bučno. Prebacili su me u zajedničku sobu. Enfin.³² Ručao sam u veoma priyatnoj otvorenoj galeriji, kuda su me izgurali u kolicima i gde sam popušio prvu cigaretu.

Doktor kaže da je to bio krvavi kolitis uzrokovan trovanjem.

Nemoj slučajno da dolaziš: bolje mi je.

Kako je moj dečak? Mili moj! Volim vas oboje.

V.

04.07.1969.
Montre, Švajcarska

Kakva divota sa svog balkona slušati tvoj čisti glas u vrtu. Kakve mile note, kakav nežan ritam!

cordially yours,³³
VN

Vera Slonim i Vladimir Nabokov. Čitav život zajedno.

(Priredila i s ruskog prevela **Melina Panaotović**)

³² Fr. napokon. (Prim. prev.)

³³ Eng. srdačno vaš. (Prim. prev.)